25 รูปหรือคน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกเสียง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศาสนา และการจัดการเรียนการสอน จำนวน 11 รูปหรือคน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสนทนากลุ่มเฉพาะและรูปแบบเบื้องต้นสำหรับใช้ในการยืนยันข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการจัดประชุมกลุ่มย่อย บันทึกเสียงและจดบันทึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้น พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนใช้วิธีการสอนที่เน้นไปในลักษณะการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัย และทักษะการชีวิตประจำวัน การให้นักเรียนมีอิสระทางความคิด การแก้ไขปัญหาด้วย การสรุปบทเรียนและการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นใช้การวิจัยเป็นพื้นฐานนั้น พระสอนศีลธรรมส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ทางการวิจัย เนื่องจากส่วนใหญ่จบการศึกษาเพียงนักธรรม จึงต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยให้แก่พระสอนศีลธรรมให้มากขึ้น ด้านการจัดการเรียนที่เน้นการใช้โครงงานเป็นฐานนั้น ทำให้สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ พระสอนศีลธรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้จัดทำโครงงานด้านพระพุทธศาสนา มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนไปร่วมประกวดแข่งขันในเวทีต่างๆ และได้รับรางวัลมากมาย ในส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนนั้น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นองค์ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่สั่งสมและสืบทอดกันมา อันเป็นความสามารถและศักยภาพในเชิงแก้ปัญหา พระสอนศีลธรรมใช้วัดเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอนในด้านนี้ โดยเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาช่วยสอน

2. แนวคิดทางการจัดการและหลักพุทธธรรมที่นำมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่า ได้มีการนำแนวคิดทางด้านการจัดการคือ หลักการบริหารวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ได้แก่ 1) ขั้นตอนการวางแผน เป็นขั้นตอนของการกำหนดนโยบายให้เป็นรูปธรรมและมีความพร้อมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ 2) ขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติ ขั้นตอนนับตั้งแต่การจัดทำแผนเสร็จสิ้นจนถึงขั้นตอนการนำแผนไปใช้ในการปฏิบัติงานจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานฝึกอบรมจะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดเพื่อถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้เข้าใจเรื่องแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการอย่างถ่องแท้เพราะคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงานย่อมขึ้นอยู่กับระดับของความรู้ความเข้าใจในแผน 3) ขั้นตอนการติดตามประเมินผล เน้นการบริหารยุทธศาสตร์ขององค์กร ให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลกลุ่ม ตัวชี้วัดที่เป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งได้แก่ตัวชี้วัดในขั้นตอนทรัพยากรที่จำเป็น ตัวชี้วัดในขั้นตอนกิจกรรมหรือกระบวนการ